

REDACTIONEEL GEDEELTE

DE HOUDING DER TANDARTSEN

*Een tand is geen stuk been, maar een stuk leven.
Dr. Th. Dentz 1895.*

De verwachting in ons vorig hoofdartikel uitgesproken, is gebleken juist te zijn.

De Tweede Kamer heeft met een stelligheid en een meerderheid als wel zelden voorgekomen zal zijn, haar misnoegen uitgesproken over de wijze waarop de Wet van 29 Juni 1925 is uitgevoerd, en met zekerheid mag men aannemen dat maatregelen zullen worden getroffen om de gemaakte fouten afdoende te herstellen.

Het gesprokene op 26 Mei j.l. en al hetgeen daar in de pers op is gevolgd, is van dien aard geweest, dat wij daaraan niets wenschen toe of af te doen. De departementale methoden die hier zijn toegepast, hebben zich vermoedelijk nog nimmer zóó gewroken, dat men een Minister, zonder inlichtingen, zonder dossier, zonder een enkel middel om zich te rechtvaardigen, hulpeloos moest overleveren aan de genade of ongenade van de Kamer. Dat deze onder zulke omstandigheden geen genade kende, spreekt wel vanzelf.

Dat zij — evenals de juristen, wier adviezen wij op een andere plaats in dit nummer afdrukken — van meening is dat een groot aantal der verleende bevoegdheden onwettig zijn, bewijst de noodzaak van een herziening dezer bevoegdheden.

We zouden er dan ook verder het zwijgen toe kunnen doen, ware het niet, dat bij de behandeling der interpellatie van *Mevrouw de Vries—Bruins*, door een paar Kamerleden dingen gezegd zijn, die niet alleen niet onweersproken mogen blijven, maar waartegen wij ten sterkste wenschen op te komen.

Het wil ons voorkomen dat wanneer een volksvertegenwoordiger in het Parlement spreekt over de handelingen van bepaalde personen of van een bepaalde organisatie, hij zich het recht van kritiek alleen dan mag aanmatigen, wanneer de door hem genoemde feiten absoluut juist zijn.

Immers hij heeft daar het onbelemmerde recht van spreken, zonder dat de getroffen personen of organisaties in staat zijn hem te weerspreken, laat staan ter verantwoording te roepen. En dan volgt daaruit toch vanzelf de ongeschreven plicht om van dit recht een zóó voorzichtig gebruik te maken, dat geen dingen worden beweerd, waarvan de onhoudbaarheid van te voren vaststaat; en die men had kunnen weten, wanneer men zich de moeite had getroost zich minder eenzijdig te laten voorlichten.

Aanleiding tot deze verzuchting zijn de woorden door de heeren *Oud* en *Duys* gesproken over de houding der tandartsen in zake het Technikerswetje, te merkwaardiger omdat die houding met het onderwerp der interpellatie niets te maken had, de heeren dus buiten de orde waren, en hunne opmerkingen achterwege hadden behooren te blijven.

In de Handelingen van de Kamerzitting van 26 Mei 1926, lezen wij nl. op blz. 1124 het volgende:

De heer *Oud*:

„Nu wil het mij voorkomen, ook dat moet mij van het hart, dat de tandartsen — die volkomen gelijk hebben in de actie, die zij op het oogenblik voeren tegen de toepassing — zelf ook voor een groot deel de schuld zijn, dat deze zaak zoo is geloopt. Wanneer de tandartsen tijdig hadden ingezien, hoe volkomen billijk de eisch was van een klein aantal menschen (naar mijn overtuiging waren het niet meer dan 20 of 30) om op regelmatige wijze te kunnen doorgaan met de uitoefening van hun beroep, dan had men in onderling overleg een regeling kunnen treffen waardoor de belangen van de volksgezondheid in geen enkel opzicht waren geschaad.

Dat hebben de tandartsen echter niet gedaan. Zij hebben op alle mogelijke manieren tot vervolging van deze menschen aangespoord. Die menschen zijn dagen en weken lang gepost. Iedere patiënt, die er uit kwam, werd meegenomen naar het politiebureau en hem werd gevraagd, wat er aan zijn mond gedaan was. Vervolgelingen werden

ingesteld tegen menschen, die vóór 1913 volkomen rechtmatig hun beroep mochten uitoefenen en die ook in staat waren hun beroep uit te oefenen op zoodanige wijze, dat de volksgezondheid daardoor niet in het minst in gevaar kwam."

Nu wil het òns voorkomen en dat moet òns dan ook van het hart, dat de tandartsen volkomen gelijk hadden in de actie, die zij al lang vóór 1920 gevoerd hebben tegen de ongeoorloofde praktijken der zelfstandige technikers.

De leden van de redactie van dit Tijdschrift hebben persoonlijk nimmer iets te maken gehad met vervolgingen van tandtechnici en kunnen dus kwalijk verdacht worden aan vervolgingsmanie te leiden, maar zij stellen er prijs op den heer Oud te vragen, wat hij dan gewild zou hebben dat hunne organisatie zou hebben gedaan?

Want ofschoon men voortdurend om het belangrijkste feit heeft heengedraaid en getracht heeft dit weg te doezelen, *kan door niemand worden ontkend*, dat de menschen die nà 1913 zoogenaamd hun beroep niet meer mochten uitoefenen en zoo vreeselijk werden vervolgd, zich schuldig maakten, niet alleen aan de uitoefening van de „*beperkte prothese*” **maar van de geheele tandheelkunde**, tot schade van de patiënten en van het beroep dat wij uitoefenen *en hoog wenschen te houden!*

En al stelt men zich een oogenblik met den heer *Oud* op het standpunt dat vóór 1913 de „beperkte tandprothese” vrijelijk mocht worden uitgeoefend, hij weet zoo goed als ieder ander, dat het trekken van tanden en kiezen en het leggen van vullingen en wat dies meer zij, *zonder eenigen twijfel* altijd was: het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunde!

En waar het aantal dergenen, die zich hiermede op onwetige wijze onledig hielden steeds groeiende was, *moèsten* de tandartsen wel uitzien naar middelen om hieraan een einde te maken.

Toen nòch de Inspectie op de Volksgezondheid, nòch de Justitie eigener beweging deze kwestie aanpakte, wat bleef hen toen over dan het zèlf te doen?

Wij zouden van *Mr. Oud* gaarne antwoord vernemen op de vraag wat er gebeuren zou, wanneer de „zaakwaarnemers” zich zouden werpen op de verschillende *juridische* bevoegdheden (gesteld dat het meervoudige juristenmonopolie er niet deugdelijk voor waakte dat dit ten eenenmale is buitengesloten), en door handelingen in strijd met de Wet vervolgd en veroordeeld, zich tot de Regeering zouden wenden met het verzoek om hen voortaan met rust te laten op grond van het feit dat zij al zoovele jaren en met zooveel succes de Wet ont-doken hadden en zelfs wel eens succesvolle adviezen hadden gegeven, waar een advocaat te kort was geschoten.

Zou *Mr. Oud* dan bereid zijn, van zijn Kamerlidmaatschap gebruik te maken om de Regeering uit te noodigen deze heeren een bevoegdheid te verleen en met bijv. den titel „rechtskundige” en gelooft hij dat dan de *juridische* organisaties dit voorstel zouden toejuichen? Wij meenen ons te herinneren dat het niet zoo heel lang geleden is, dat uitgemaakt werd dat het beroep van advocaat onvereinigbaar was met het annex zijn aan een winkel, op grond van het feit dat dit afbreuk zou doen aan de waardigheid van het beroep en wij voor ons gelooven, dat men bedoelde zaakwaarnemers — ook al zou niet te ontkennen zijn, dat sommigen vermoedelijk een goed jurist hadden kunnen worden — ten scherpste zou hebben teruggewezen, onder het Motto: *Dura lex, sed lex!*

Behalve *Mr. Oud*, heeft ook de heer *Duys* gemeend, de houding der tandartsen ter sprake te moeten brengen:

„Mijnheer de Voorzitter! Gaarne wensch ik mij aan te sluiten bij hetgeen de heer *Oud* heeft gezegd omtrent de houding der tandartsen. Als ook maar een tiende waar zou zijn, dat die heeren zoo onbaatzuchtig gedreven worden in hun actie tegen dit wetje, tengevolge van hun angst voor het schade lijden van belangen der volksgezondheid, och, Mijnheer de Voorzitter, dan zou ik willen vragen: Hoeveel schade aan die volksgezondheid hebben die heeren dan niet zelf door hun houding teweeg gebracht en gesticht? Nimmer zou een toepassing van dit wetje tot zulke excessen hebben kunnen leiden, indien die heeren een wat minder kleinzielig, bekrompen en door de gewone con-

currentiezucht en broodnijd ingegeven standpunt hadden ingenomen, dan zij helaas gedaan hebben.

Hoe geheel anders zou deze affaire geloopt zijn, indien die heeren eens, royaal met bijv. de Vereeniging van zelfstandige tandtechnici samenwerkende, tot het Departement hadden gezegd: geef ons beiden als organisatie, als er aanvragen om bevoegdverklaring inkomen die eens ter inzage, wij zullen bona fide niet de Wet helpen saboteeren, vechtende er tegen tot het bittere einde, maar helpen invoeren, maar wij kennen onze pappenheimers beter dan gij Departementsambtenaren en Minister. Mijnheer de Voorzitter! Wanneer de heeren tandartsen dat hadden gedaan, dan zouden hun jeremiades over die „schade aan de volksgezondheid” heel wat minder onecht hebben geklonken dan thans. Die heeren hebben zich op een zuiver concurrentie-standpunt geplaatst, nog erger dan twee kruideniers, of twee advocaten. Neen, Mijnheer de Voorzitter, eerlijk gezegd, voelt men de vraag haast opkomen of een groot deel der wereld van de tandartsen eigenlijk in een sabotage van de wet niet nog een middel meende te zien om van de geheele wet weer af te komen!”

Wanneer men het bovenstaande leest, wrijft men zich even de oogen uit en vraagt zich af hoe iemand het aandurft om dergelijke krasse onwaarheden zonder eenige noodzaak met een dergelijk aplomb in een Parlement te verkondigen. Wij nemen aan dat de heer *Duys* geen parti-pris heeft tegen de tandartsen als zoodanig, en tevens dat hij er te goeder trouw en op grond van valsche voorlichting is ingeloopt — zooals bij dit merkwaardige wetje al meer is voorgekomen, maar op zijn zachtst gezegd mocht men toch verlangen dat hij — om die risico niet te loopen — zich ook eens van andere zijde had laten inlichten, wat in dit geval (door de interpellante) al zeer eenvoudig zou zijn geweest.

Dan zou de heer *Duys* geweten hebben, dat datgene wat hij gewild had dat de tandartsen zouden hebben gedaan, *precies* is wat zij *inderdaad* gedaan hebben en dat zij *een en andermaal* van het Departement nul op het request gekregen hebben: dat de ambtenaren hunne adviezen en hunne waarschuwingen in den wind hebben geslagen en dat de Minister geweigerd heeft hen te ontvangen!

Hiervoor was samenwerking met de Vereeniging van zelf-

standige tandtechnici niet noodig, hetgeen niet wegneemt dat wij den raad hebben gegeven ook de adviezen van deze heeren in te winnen, die immers beter op de hoogte waren dan wie ook! Wij kregen toen officieus ten antwoord dat dit niet ging, omdat de betrokkenen moeilijk hun eigen kameraden in den rug konden vallen. En hoewel wij dit standpunt kunnen begrijpen en billijken, is het in verband met deze feiten toch wel héél kras wanneer dan de heer *Duys* meent in het openbaar deze wel zeer grievende onjuistheden te moeten zeggen.

De tandartsen hebben, toen deze wet werd ingediend, op verwerping aangedrongen op grond van het feit dat de technikers ook vóór 1913 nimmer bevoegd zijn geweest, dat daarom een overgangsbepaling in 1913 bewust is achterwege gebleven; voorts meenden zij als deskundigen *het recht en de plicht* te hebben, de volksvertegenwoordiging te waarschuwen tegen de gevolgen die een en ander met zich mede zouden brengen.

Toen het Parlement — in afwijking van dit advies — de Wet van 29 Juni 1925 eenmaal had aangenomen, is er van tandheelkundige zijde *geen enkele poging* gedaan om de uitvoering tegen te werken, laat staan te saboteeren! Integendeel, men heeft *letterlijk* de lijn gevolgd, die de heer *Duys* als zoo aanbevelenswaardig geschetst heeft!

Wanneer dus de heer *Duys* de tandartsen beschuldigt een standpunt te hebben ingenomen, ingegeven door concurrentiezucht en broodnijd, dan verzoeken wij hem nadrukkelijk deze beschuldiging te bewijzen of in te trekken. Nu deze kwestie in den lande eenmaal een dergelijk gerucht gemaakt heeft, stellen wij er prijs op, dat onze houding en onze handelingen op de juiste wijze worden beoordeeld!

Wij hebben ons *niet* op een zuiver concurrentie standpunt geplaatst als twee kruideniers of twee advocaten.

Wij veronderstellen dat wij niet meer en niet minder philanthropisch zijn aangelegd dan bovengenoemde groepen van eerbare staatsburgers, maar wij konden de economische zijde van het vraagstuk gerust achterwege laten, *omdat die niet*

ter zake deed! Immers zouden 15, hoogstens 20 tandtechnici een bevoegdheid deelachtig worden. Welken invloed zou dit met mogelijkheid *kunnen* hebben voor de tandartsen? En toèn konden wij toch werkelijk niet weten dat inplaats van 20, een kleine tweehonderd de bevoegdheid zouden verkrijgen. Had den wij hiervan ook maar het geringste vermoeden gehad, dan zou de organisatie van tandartsen, die, naast de belangen *der tandheelkunde* zonder eenigen twijfel ook die der *tandheelkundigen* behartigt, niet hebben geschroomd om in het licht te stellen hoe grenzeloos onbillijk het zou zijn, vooral ten opzichte van de jongeren en van de ruim 300 studenten, om bevoegdheden te gaan *schenken*, waar anderen een jarenlange moeilijke academische studie en een zwaar examen voor moeten afleggen. Waarbij dan tevens de vraag rijst, waar de logica blijft om eenerzijds, terwille van een minimum waarborg voor het publiek (want wat is het Tandartsexamen anders?) een zwaar examen te eischen, en aan den anderen kant aan Jan Rap en zijn maat een soortgelijke bevoegdheid toe te bedeelen. Zooals gezegd, deze argumenten hebben hier *geen* rol gespeeld, omdat niemand heeft kunnen weten dat het om iets anders ging dan om een bevoegdheid aan *enkelen*.

Sterker nog, *het zou in het materiele belang der tandartsen geweest zijn*, wanneer het *eerste* Ontwerp zou zijn aangenomen. Immers zouden dan de technici van vóór 1913 het recht hebben gekregen, „*de beperkte prothese*” uit te oefenen.

Men was dan van de overigen af geweest en vast stond dat de verleende bevoegdheden dagelijks zouden worden overschreden en dat ook die bevoegden dus voortdurend aan vervolging zouden *blijven* blootstaan.

Het is aan de tusschenkomst der tandartsen te danken, dat Minister *Aalberse* zijn ontwerp toen heeft gewijzigd, om aan de enkelen die daarvoor in aanmerking kwamen, de bevoegdheid tot de „*volledige tandprothese*” te geven. En ofschoon wij de billijkheid van deze wet ten stelligste blijven ontkennen, is ons — waar het ontwerp niet werd ingetrokken — dit toch liever dan het eerste voorstel van Wet, dat in het ge-

heel geen oplossing zou hebben gegeven, maar alweer ontstaan was door de onkunde (weinige deskunde) van het niet behoorlijk ingelichte Departement.

Dr. Th. Dentz, toenmaals lector in de Tandheelkunde, heeft in 1895 een rede gehouden die aanving met de woorden:

„Een tand is geen stuk been, maar een stuk leven.”

Deze oogenschijnlijk zoo eenvoudige waarheid hebben de tandartsen al die jaren getracht algemeen te doen doordringen.

Dat zij hierin nog slechts zeer gedeeltelijk geslaagd zijn, heeft de ervaring van het afgelopen jaar wel terdege geleerd. Want met de belangen van „een stuk leven” is men in ons land gewoon ietwat voorzichtiger om te springen, dan men met die van onze tanden heeft gedaan!

Ten slotte dit:

De Ned. Mij. tot bevordering der Tandheelkunde heeft na jarenlange voorbereiding in een onlangs (20 Maart) gehouden Alg. Vergadering met algemeene stemmen een onderwijsprogramma goedgekeurd, dat een verzwaring en verlenging beteekent van de tandheelkundige studie.

Dit programma heeft eveneens de instemming van docenten en studenten, omdat allen overtuigd zijn van de noodzakelijkheid hiervan, willen de Nederlandsche tandartsen, in de toekomst op de hoogte blijven van hun taak.

Onder die omstandigheden wil het ons voorkomen, dat men moeilijk die Maatschappij motieven van minderwaardigen aard in de schoenen kan schuiven, wanneer zij protesteert tegen het toekennen van tandheelkundige bevoegdheden aan lieden, die door gemis en aan vooropleiding en aan theoretische en aan praktische kennis, ook maar bij benadering in staat zijn dit beroep te kunnen uitoefenen zonder schade voor de betrokkenen. Zoodat wij, resumeerende, meenen gerechtigd te zijn, de grievende en door niets gemotiveerde beschuldigingen aan het adres der tandartsen, ten scherpste van de hand te wijzen!

REDACTIE.